

Gebruik van stomamateriaal

Maken mensen met een stoma gebruik van het materiaal dat het beste bij hen past? Dat is een vraag die in de stomazorg steeds meer centraal komt te staan. De Stomavereniging deed onderzoek. Op deze pagina's vindt u de belangrijkste conclusies.

Goed Passend materiaal is voor iedereen van belang. In de eerste plaats voor u als stomadrager, omdat u dan het minste last heeft van lekkages en andere ernstige en minder ernstige vormen van ongemak. Maar passend materiaal is ook goed voor zorgverleners, want dat betekent dat hun patiënten tevreden zijn en zij hun werk beter kunnen doen. Tot slot is het wenselijk voor de zorgverzekeraars en de samenleving als geheel, want de kosten van passend materiaal zijn uiteindelijk lager dan de kosten van een lange zoektocht met allerlei soorten materiaal dat minder voldoet, maar dat wel moet worden betaald.

Om een beeld te krijgen van de stand van zaken op dit vlak deed de Stomavereniging een groot onderzoek onder ruim 2200 mensen met een stoma. Van welke problemen hebben zij last? Hoe vaak wisselden zij van materiaal? Hoe lang duurde hun zoektocht en is er naar hen geluisterd? Dat waren enkele vragen die aan de orde kwamen.

Functioneringsgerichte aanspraak

Op de achtergrond speelt het feit dat voor het voorschrijven van stomamateriaal en hulpmiddelen sinds vorig jaar nieuwe afspraken gelden. Het trefwoord daarbij is 'functioneringsgerichte aanspraak'. Slechts één op de vijf deelnemers aan het onderzoek kende deze term. Dit betekent dat een stomaverpleegkundige samen met u kijkt welk materiaal het beste past bij uw situatie. Want dankzij passende materialen en hulpmiddelen kunt u uw leven leiden met zo min mogelijk barrières en complicaties.

Lang duren

De zoektocht naar goed passend materiaal kan lang duren, bleek uit het onderzoek. Slechts één op de zes deelnemers vond het passende materiaal binnen een maand, de anderen waren langer bezig. Bijna twintig procent deed er zelfs meer dan een jaar over. Mensen met een ileostoma waren het langste op zoek. Goed nieuws is wel dat de zoektocht iets minder tijd in beslag neemt dan bij een vergelijkbaar onderzoek dat vijf jaar geleden plaatsvond.

Luisteren en meedenken

Over de mate waarin de zorgverleners meedachten met hun situatie, waren de deelnemers aan het onderzoek tevreden. Slecht in 6 procent van de gevallen was het oordeel ronduit negatief. Opvallend is wel dat de deel-

Gebruik stomamaterialen- en hulpmiddelen

Uitkomsten onderzoek Stomavereniging onder 2214 stomadragers. Lichamelijke problemen leiden tot meerverbruik.

Wat gebruiken stomadragers aan materialen en hulpmiddelen in 2019?

1-delig stomamateriaal (57%)

Verwisselen systeem

Urinstomadragers verwisselen het systeem het minst vaak per dag.

Verwisselen huidplak

Ileostomadragers verwisselen de huidplak het vaakst per week.

2-delig stomamateriaal (45%)

Verwisselen stomazak

Colostomadragers verwisselen de stomazak het vaakst.

Stomahulpmiddelen (70%)

Meest gebruikte hulpmiddelen:

- 1 Huidreiniger
- 2 Onderleggers
- 3 Steunbandage
- 4 Plakverwijderaar
- 5 Opvulmateriaal

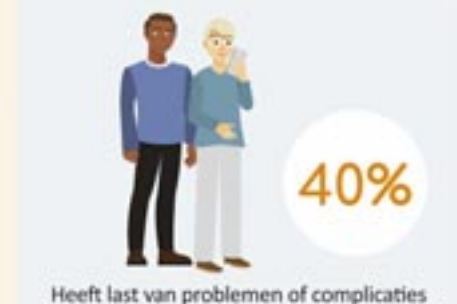
Wat is het effect van lichamelijke problemen op het gebruik?

Meest voorkomende problemen:

- 1 Lekkages
- 2 Huidproblemen
- 3 Diarree
- 4 Parastomale hernia
- 5 Jeuk

Lichamelijke problemen gaan vaak samen met:

- langere zoektocht naar passend materiaal
- meerverbruik van materiaal
- beperking in zelfstandigheid
- lagere kwaliteit van leven
- lagere tevredenheid over dienstverlening

Wat vragen we aan het zorgveld, de politiek en beleidsmakers?

Het aantal stomadragers met lichamelijke problemen moet en kan minder. De Stomavereniging vraagt het veld om ervoor te zorgen dat:

- De gemaakte afspraken over de functioneringsgerichte aanspraak worden geïmplementeerd.
- Stomaverpleegkundige zorg voor iedereen toegankelijk is.
- Bij de zoektocht naar passend materiaal, het leven van de persoon die de stoma heeft of krijgt centraal staat.
- Pro-actief en op regelmatige basis wordt gecheckt of het materiaal nog passend is.
- Er extra aandacht is voor mensen met een verhoogde kans op lichamelijke problemen.

40%

Heeft last van problemen of complicaties

Meest voorkomende problemen:

- 1 Lekkages
- 2 Huidproblemen
- 3 Diarree
- 4 Parastomale hernia
- 5 Jeuk

nemers die waren behandeld in een regulier ziekenhuis vaker tevreden waren dan degenen bij wie de stoma in een universitair ziekenhuis was aangelegd. In de eerste groep vond 60 procent dat er 'helemaal goed' naar hen was geluisterd. In de tweede groep was dat 53 procent.

Wisselen van materiaal

Bij de zoektocht naar passend materiaal was het niet alleen de vraag hoe lang het duurde, maar ook hoe vaak

er werd gewisseld van materiaal. Ruim 30 procent van de deelnemers aan het onderzoek gebruikt nog steeds het materiaal waarmee zij uit het ziekenhuis vertrokken. Een kleine 70 procent is dus gewisseld van materiaal, soms wel meer dan vijf keer. Mensen met een ileostoma wisselen vaker dan mensen met een colo- of urinestoma.

Lekkages zijn de belangrijkste reden om over te stappen op ander materiaal. Huidproblemen en comfort komen op de tweede en derde plaats. Verder speelt pancaking (ophoping van ontlasting voor de ingang van de stoma) een rol voor mensen met een colostoma.

Meest gebruikte hulpmiddelen:

- 1 Huidreiniger
- 2 Onderleggers
- 3 Steunbandage
- 4 Plakverwijderaar
- 5 Opvulmateriaal

Welke problemen komen het vaakst voor?

60 procent van de respondenten zegt nooit of bijna nooit problemen of complicaties te ervaren. 34 procent ervaart deze af en toe en 6 procent (bijna) altijd. Het vaakst worden genoemd lekkages, huidproblemen, diarree, parastomale hernia en jeuk. Lichamelijke problemen komen vaker voor bij mensen die een spoedingreep hebben ondergaan of die geen optimaal gesitueerde stoma hebben. Ook komen complicaties vaker voor bij vrouwen en bij mensen met een ileostoma.

Een greep uit de andere redenen om over te stappen:

- Mijn eigen product was niet meer leverbaar.
- Ik kreeg een aanbieding van de fabrikant.
- Ik kreeg een andere leverancier en moest toen overstappen.
- Het filter werkte niet goed.
- Ik ben gaan spoelen.
- Het materiaal paste niet goed bij mijn manier van leven.
- Ik moest overstappen want ik gebruikte te veel materiaal.
- Gasvorming en geur.
- In de loop van de jaren zijn de materialen beter geworden.

Vergoeding materiaal

Tot slot is er het punt van de vergoeding van het stomamateriaal. Ongeveer 10 procent van de deelnemers aan het onderzoek had te maken met hulpmiddelen die niet langer worden vergoed. Daarbij gaat het om middelen voor het reinigen van de huid, opvulmaterialen, middelen om de plak te verwijderen en steunbandages. Iets minder dan een kwart van de deelnemers kreeg een alternatief aangeboden, meestal een hulpmiddel van een ander merk.

Conclusies

Uit het onderzoek blijkt dat er veel goed gaat maar dat er ook nog veel kan verbeteren, stelt Christel van Batenburg vast. Namens de Stomavereniging is zij verantwoordelijk voor het onderzoek. 'Een van de conclusies is bijvoorbeeld dat de weg naar de stomaverpleegkundige nog niet altijd eenvoudig wordt gevonden. Goed luisteren voorkomt problemen, ook dat is duidelijk. We moe-

ten er dus voor zorgen dat dat nog beter gebeurt. Verder is een betere vergoeding een aandachtspunt.'

De Stomavereniging gaat er hard aan werken om de komende jaren vooruitgang te boeken. 'We gaan de resultaten van het onderzoek bijvoorbeeld bespreken met fabrikanten, leveranciers en zorgverzekeraars. Dit om na te gaan wat we samen nog verder kunnen verbeteren.'

Wie deden er mee met het onderzoek?

In totaal is de vragenlijst ingevuld door 2.214 mensen met een stoma. Twee van de drie deelnemers waren ouder dan 65 jaar. Bij de meeste deelnemers (ongeveer een kwart) vond de aanleg van de stoma 6 tot 10 jaar geleden plaats. 20 procent van de deelnemers werd behandeld in een universitair medisch centrum of een ziekenhuis gericht op kankerzorg. In ongeveer evenveel gevallen was er sprake van een spoedingreep.